

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาสังคมที่คุกคามต่อสวัสดิภาพ และความสงบเรียบร้อยของสังคม ในปัจจุบันอาชญากรรมเกิดจากพฤติกรรมของผู้กระทำผิด ที่มีพัฒนาการควบคู่ไปกับการเจริญเติบโตของสังคม ยิ่งสังคมมีความเจริญเติบโตมากเท่าใด จำนวนและความถี่ของอาชญากรรมก็เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว โดยเฉพาะสังคมเมืองที่มีความเจริญและประชากรอยู่อย่างหนาแน่นกว่าส่วนอื่นๆ ต้องประสบผลร้ายที่เกิดจากอาชญากรรมเป็นจำนวนมากในแต่ละปี โดยสูญเสียทั้งทรัพย์สินและทรัพยากรบุคคลอันประมาณค่าไม่ได้

การศึกษาครั้งนี้ ได้มุ่งเน้นในการนำเอาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลการเกิดอาชญากรรมในลักษณะต่าง ๆ กัน เพื่อต้องการทราบรายละเอียดของการเกิดคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในเมืองเชียงใหม่ ใน 3 ประเด็น คือ 1) การกระจายตัว ความหนาแน่นของการเกิดคดีอาชญากรรม และการเปลี่ยนแปลงของคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินในแต่ละประเภท 2) ความสัมพันธ์ทางด้านนิเวศวิทยาของเมืองกับคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินในแต่ละประเภท และ 3) การคาดประมาณพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม

คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินที่ใช้ในการศึกษาเป็นคดีที่เกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ.2539-2543 ประกอบด้วย คดีลักทรัพย์ คดีฉ้อโกงทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีลักรถจักรยานยนต์ และคดีลักรถยนต์ ส่วนปัจจัยด้านนิเวศวิทยาของเมืองเชียงใหม่ที่นำมาใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ศูนย์กลางธุรกิจหลักและรองของเมืองเชียงใหม่ การใช้ที่ดิน ความหนาแน่นอาคาร เส้นทางคมนาคม กลุ่มสังคมเชิงพื้นที่ และสถานที่เฉพาะที่อาจเกิดอาชญากรรม

6.1.1 การกระจายตัวและความหนาแน่นของการเกิดคดีอาชญากรรม และการเปลี่ยนแปลงของคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินแต่ละประเภท

ในส่วนของจำนวนคดีอาชญากรรมโดยรวม พบว่า สถานีตำรวจที่มีคดีอาชญากรรมรายปีเกิดขึ้นมากที่สุด คือ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเชียงใหม่ ส่วนสถานีตำรวจอื่นๆ มีอัตราการเกิดคดีรายปี

ที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน และประเภทคดียุติที่เกิดขึ้นมากกว่าคดีประเภทอื่นๆ คือ คดีลักทรัพย์ทั่วไป รองลงมาคือ คดีลักรถจักรยานยนต์ ซึ่งเป็นที่เกิดขึ้นมากที่สุดในทุกสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ในด้านแนวโน้มของการเกิดอาชญากรรมในเขตเมืองเชียงใหม่ นั้น เมื่อแบ่งจำนวนคดีออกเป็น 2 กลุ่มตามช่วงเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ กลุ่มแรก คือ คดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2539 – 2540) ส่วนกลุ่มที่ 2 คือ คดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นหลังวิกฤติเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2541-2543) พบว่า คดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต โดยเมื่อพ้นช่วงปี พ.ศ. 2540 แนวโน้มของการเกิดคดีมีการเพิ่มขึ้นอย่างมาก ส่วนประเภทคดีที่ควรจะให้ความสนใจมากขึ้น คือ คดีลักรถจักรยานยนต์ ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจนอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับคดีลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นมากที่สุดของพื้นที่ศึกษา ส่วนคดีประเภทอื่นๆมีระดับที่ค่อนข้างคงที่และสม่ำเสมอ ได้แก่ คดีชิงทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ แต่อย่างไรก็ตาม แนวโน้มของการเกิดอาชญากรรมที่วิเคราะห์ได้นี้ อาจมีความคลาดเคลื่อนไม่ตรงกับความเป็นจริง เนื่องจากจำนวนปีที่ใช้ในการศึกษามีระยะสั้น เพียง 5 ปีเท่านั้น ในขณะที่การวิเคราะห์แนวโน้มของการเกิดอาชญากรรมโดยวิธีอนุกรมเวลาต้องใช้เวลาอย่างน้อย 10 ปี จึงอาจสรุปได้ว่า แนวโน้มในการเกิดคดีมีการเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน

ในด้านคดีอาชญากรรมที่แยกเป็นช่วงเวลาก่อเกิดเหตุ พบว่า ความถี่ในการเกิดคดีมีจำนวนที่ค่อนข้างใกล้เคียงกันทั้งเวลากลางวันและในเวลากลางคืน แต่เมื่อแยกประเภทคดีตามช่วงเวลาก่อเกิดเหตุ และประเภทสถานที่ พบว่า ในเวลากลางวันคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุด คือ คดีลักทรัพย์ สถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่เป็นที่พักอาศัยทั่วไปและบริเวณพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ รองลงมาคือคดีลักยานพาหนะที่พบมากในย่านที่พักอาศัยชั่วคราวและสถาบันการศึกษา คดีชิงทรัพย์พบมากบริเวณริมถนนและร้านค้าทั่วไป และคดีชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์พบมากในบ้านที่พักอาศัยทั่วไป แต่ในเวลากลางคืน คดีที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือคดีลักยานพาหนะ พบมากในย่านที่พักอาศัยชั่วคราวและพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ รองลงมาคือ คดีลักทรัพย์พบมากในย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่และที่พักอาศัยชั่วคราว ส่วนคดีชิงทรัพย์ยังคงเป็นบริเวณริมถนน และที่พักอาศัยชั่วคราว และคดีชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ที่พบมากในย่านที่พักอาศัยทั่วไปเช่นเดิม จะเห็นได้ว่า นอกจากความแตกต่างระหว่างช่วงเวลาที่เกิดเหตุ จำนวนคดีที่เกิดขึ้นในสถานที่เกิดเหตุแต่ละประเภทก็ยังคงมีความแตกต่างกัน หรือหมายความว่าเวลาเกิดเหตุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้จำนวนคดีมีความแตกต่างกันทั้งที่เป็นสถานที่ประเภทเดิม ในทำนองเดียวกับประเภทของวันที่เกิดเหตุในระหว่างสัปดาห์ ส่วนใหญ่ คดีโดยรวมเกิดในวันธรรมดามากกว่าวันหยุด โดยในวันธรรมดา มีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุดในย่านที่พักอาศัยทั่วไป และพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ คดีลักยานพาหนะพบมากในที่พักอาศัยชั่วคราว และสถาบันการศึกษา คดีชิงทรัพย์ พบ

มากในบริเวณริมถนน และคดีชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ พบมากในบริเวณที่พักอาศัยทั่วไป ส่วนในวันหยุดนั้น คดีลักทรัพย์เกิดขึ้นมากในย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่มากที่สุด ส่วนคดีประเภทอื่นๆ ยังคงเป็นประเภทสถานที่เดิมที่เกิดคดีขึ้นมากในวันธรรมดา

โดยสรุปประเภทสถานที่ที่ควรจะมีการเฝ้าระวังเป็นพิเศษในเวลากลางวัน คือ สถานที่ที่เป็นที่พักอาศัยทั่วไป พื้นที่พาณิชยกรรมขนาดใหญ่ และสถาบันการศึกษา ที่มีคดีโดยรวมทุกประเภทเกิดขึ้นมากที่สุด ส่วนในเวลากลางคืนประเภทสถานที่ที่เป็นที่พักอาศัยชั่วคราว ร้านค้าทั่วไปและบริเวณริมถนนเป็นพื้นที่ที่ควรเฝ้าระวังให้มากเป็นพิเศษในเวลากลางคืน ในส่วนของวันที่เกิดเหตุซึ่งจะมีคดีโดยรวมเกิดขึ้นมากที่สุดในช่วงวันธรรมดา โดยเฉพาะ ที่พักอาศัยทั่วไปและที่พักอาศัยชั่วคราว ย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ บริเวณริมถนน ร้านค้าทั่วไปและสถาบันการศึกษาต่างๆ

ช่วงเดือนที่มักจะมีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นบ่อยครั้ง โดยเฉพาะคดีลักทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีลักรถจักรยานยนต์ และคดีลักรถยนต์ ที่มักจะมีเกิดขึ้นมากที่สุดในเดือนมกราคม ส่วนคดีวิ่งราวทรัพย์มักจะเกิดมากที่สุดในช่วงเดือนเมษายน และ เดือนธันวาคม หรือหมายความว่าช่วงเดือนที่เป็นเทศกาลท่องเที่ยวประจำปีของเมืองเชียงใหม่ ทำให้มีคดีเกิดขึ้นสูงในเดือนนั้น

ในด้านการกระจายตัวเชิงพื้นที่ของคดีอาชญากรรม ซึ่งเปรียบเทียบการกระจายตัวของคดีอาชญากรรมแยกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ การกระจายตัวของอาชญากรรมรายตำบล และการกระจายตัวของอาชญากรรมตามสถานที่เกิดเหตุ พบว่า อาชญากรรมที่เกิดขึ้นเป็นรายตำบลมักจะมีอาชญากรรมเกิดขึ้นสูงในตำบลที่มีแหล่งชุมชน หรือห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ตั้งอยู่ โดยเฉพาะตำบลหนองป่าครั่งและตำบลป่าแดดที่มีคดีเกิดขึ้นสูง ส่วนคดีอาชญากรรมแยกตามสถานที่เกิดเหตุเปรียบเทียบกับปีที่เกิดเหตุพบว่า การกระจายตัวของอาชญากรรมมีลักษณะเป็นการกระจายตัวแบบเกาะกลุ่มในทุกช่วงปี พื้นที่ที่เคยมีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นก็มักจะมีการเกิดซ้ำขึ้นอีกในพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตาม ค่าการกระจายตัวของคดีอาชญากรรมมีค่าน้อยลงในทุกช่วงปี จึงหมายถึงการกระจายตัวของอาชญากรรมเริ่มกระจายออกจากเขตใจกลางเมือง ไปยังพื้นที่ชานเมือง และในส่วนของการกระจายตัวแยกเป็นรายปีนั้นอาชญากรรมมักเกิดขึ้นในห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ โดยเฉพาะห้างสรรพสินค้าที่เปิดดำเนินการขึ้นใหม่ในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ ห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี ห้างสรรพสินค้าโลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์สาขาหางดง ที่มักมีคดีอาชญากรรมปรากฏขึ้นในพื้นที่เหล่านั้นเพิ่มขึ้น และในส่วนความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมรายปี มีการเปลี่ยนแปลงทางพื้นที่เกิดขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2539 คดีอาชญากรรมมักจะเกิดขึ้นกระจุกตัวอยู่ในเขตเมืองชั้นใน โดยเฉพาะบริเวณถนนท่าแพ ตลาดวโรรส และตลาดต้นลำไย เป็นบริเวณที่มีความหนาแน่นของคดีมากที่สุด แต่เมื่อเวลาผ่านไปความหนาแน่นของ

คดีอาชญากรรมในเขตเมืองชั้นในกลับเริ่มกระจายออกไปยังบริเวณห้างสรรพสินค้าที่ตั้งอยู่ในเขตชานเมือง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งบริเวณพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ กลายเป็นปัจจัยที่ดึงดูดผู้คน และการเกิดอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นในพื้นที่เหล่านั้นด้วย เมื่อแยกประเภทคดีตามตำแหน่งสถานที่เกิดเหตุ พบว่า คดีทุกประเภทคดีมีลักษณะการกระจายตัวแบบเกาะกลุ่ม ทุกประเภทคดีมักจะเกิดขึ้นในย่านการค้าที่สำคัญของเมือง ทั้งที่เป็น ห้างสรรพสินค้า และตลาด และบริเวณที่มีความหนาแน่นของคดีประเภทหนึ่งๆสูง บริเวณนั้นก็มักจะมียุทธคดีประเภทอื่นๆสูงเช่นเดียวกัน

จากการเปรียบเทียบจำนวนคดีแยกตามตำแหน่งสถานที่เกิดเหตุ พบว่า บริเวณที่มีการเกิดขึ้นของคดีซ้ำซากมากที่สุดต่อเนื่องกันมาโดยตลอด คือ บริเวณห้างสรรพสินค้าต่างๆ ในเมืองเชียงใหม่ ที่มีคดีเกิดขึ้นสูง เป็นเพราะว่ามีพื้นที่กว้าง จึงทำให้การควบคุมดูแลในพื้นที่กระทำได้อย่างยากลำบาก ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับตลาดสดต่างๆ และในเขตโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ที่มีผู้คนพลุกพล่าน มีพื้นที่กว้าง จึงทำให้เกิดคดีมากในพื้นที่

ในส่วนของลักษณะพื้นฐานของผู้กระทำผิดและผู้เสียหายที่ได้จากสมุดสารบบคดีอาญา พบว่า คดีทุกประเภทมีผู้เสียหายเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ยกเว้นคดีชิงทรัพย์ที่มีผู้เสียหายเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และในส่วนของอายุ พบว่าคดีทุกประเภทจะมีผู้เสียหายที่มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี ยกเว้นคดีลักทรัพย์ยานยนต์ที่มีผู้เสียหายอยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี และส่วนของเชื้อชาติของผู้เสียหาย พบว่าผู้เสียหายเป็นชาวไทยมากกว่าชาวต่างชาติ

ในด้านผู้กระทำผิด พบว่า ผู้กระทำผิดเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงในทุกประเภทคดี ส่วนอายุของผู้กระทำผิดมักจะมีช่วงอายุอยู่ในช่วงวัยฉกรรจ์ คือ 21-30 ปี และด้านเชื้อชาติของผู้กระทำผิดทุกประเภทคดีมีผู้กระทำผิดที่เป็นชาวไทยมากกว่าชาวต่างชาติ

6.1.2 ลักษณะทางด้านนิเวศวิทยาของเมืองกับการเกิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนิเวศวิทยาเมืองกับการเกิดอาชญากรรม พบว่า ปัจจัยด้านนิเวศวิทยาเมืองแทบทั้งหมดมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งต่อการเกิดอาชญากรรม โดยเฉพาะระยะห่างจากศูนย์กลางธุรกิจหลักและรองของเมืองเชียงใหม่ที่สอดคล้องกับทฤษฎีวงรอบ ที่กล่าวถึงระยะทางจากจุดศูนย์กลางเมืองไปยังพื้นที่บริเวณอื่นๆ คดีอาชญากรรมมีมากที่สุดบริเวณใจกลางเมือง และลดจำนวนลงเมื่อห่างจากศูนย์กลางเมืองมากขึ้น และในด้านประเภทคดี พบว่า ทุกประเภทคดีมีความสัมพันธ์กับระยะทางดังกล่าวในลักษณะเดียวกัน จึงสามารถสรุปสมมติฐานข้อที่ 2 ว่า โดยทั่วไประยะ

ห่างจากใจกลางเมืองมีผลกับจำนวนคดีและประเภทคดีทั้งหมด ยกเว้นบริเวณห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ในเขตชานเมือง ที่มีอาชญากรรมสูง เพราะลักษณะสถานที่ก่อให้เกิดอาชญากรรม

ในด้านประเภทการใช้ที่ดินกับการเกิดอาชญากรรม พบว่า ในด้านอันดับของจำนวนคดีที่เกิดในการใช้ที่ดินในปี พ.ศ.2539 และ ปี พ.ศ.2543 ไม่มีความแตกต่างในด้านอันดับของการเกิดคดี การใช้ที่ดินที่มีการเกิดคดีมากในปี พ.ศ.2539 ก็ยังคงเกิดมากในปี พ.ศ.2544 โดยเฉพาะการใช้ที่ดินที่เป็นที่พักอาศัยและพาณิชยกรรม ที่มีการเกิดขึ้นของคดีมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม จำนวนคดีโดยรวมกลับมีความสัมพันธ์กับอันดับของจำนวนคดีที่ไม่แน่นอน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า แต่ละประเภทของการใช้ที่ดินมีคดีที่เกิดขึ้นมากน้อยไม่เท่ากัน

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดอาชญากรรมกับเส้นทางคมนาคม พบว่า ประเภทคดีและจำนวนคดีมีความสัมพันธ์กับระยะทางจากเส้นทางคมนาคม โดยเมื่อเปรียบเทียบระยะห่างจากแนวถนน และทางร่วมทางแยกกับตำแหน่งของสถานที่เกิดเหตุ พบว่า คดีอาชญากรรมทุกประเภทจะเกิดขึ้นมากเมื่ออยู่ใกล้เคียงถนนกับทางร่วมทางแยก และมีจำนวนคดีลดลงเมื่ออยู่ห่างจากพื้นที่ทั้งสองประเภทตามระยะทางที่เพิ่มขึ้น

ในด้านที่ตั้งของกลุ่มสังคมและสถานที่เฉพาะที่อาจเกิดอาชญากรรม พบว่า สถานที่ที่ใกล้เคียงบริเวณเหล่านี้ มักมีคดีอาชญากรรมอย่างน้อย 1 แห่ง และพบมากในทุกประเภทคดี ซึ่งหมายถึงพื้นที่เหล่านี้มีความสัมพันธ์สูงกับการเกิดอาชญากรรม บริเวณใดที่มีพื้นที่เหล่านี้อยู่มาก ก็มีการเกิดอาชญากรรมมากขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตามในด้านความหนาแน่นของอาคารกับความสัมพันธ์ด้านจำนวนคดีโดยรวมและประเภทคดี พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันในด้านจำนวนคดีโดยรวมและประเภทคดี ยกเว้นคดีวิ่งราวทรัพย์และคดีชิงทรัพย์ที่มีความสัมพันธ์กับพื้นที่ที่มีความหนาแน่นอาคารมาก สำหรับความหนาแน่นประชากร แม้ว่าเคยมีการศึกษาว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนประชากรกับความถี่ในการเกิดคดี แต่ในปัจจุบัน การใช้ที่ดินที่ปะปนในลักษณะต่างๆ กัน โดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่บริเวณชานเมือง ทำให้จำนวนคดีไม่จำเป็นจะต้องเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรสูง หรือหมายความว่า ความหนาแน่นของประชากรเชิงพื้นที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดอาชญากรรม ยกเว้นคดีวิ่งราวทรัพย์ที่ยังมีความสัมพันธ์กับความหนาแน่นประชากร

6.1.3 พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม

สำหรับพื้นที่เสี่ยงในการเกิดอาชญากรรม จากการซ้อนทับปัจจัยทางนิเวศวิทยาของเมืองโดยมีการให้ค่าคะแนนตามจำนวนคดีที่พบอยู่ในพื้นที่ของแต่ละปัจจัย แล้วแบ่งระดับพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมตามค่าคะแนนที่รวมได้ หากค่าคะแนนมีค่าสูงหมายความว่ามีโอกาสต่อการเกิดอาชญากรรมสูงขึ้น ผลที่ได้จากการรวมคะแนนได้ลักษณะของพื้นที่ส่วนใหญ่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมสูงที่มีลักษณะเป็นวงแหวนออกจากศูนย์กลางเมือง โดยเฉพาะในเขตเมืองชั้นใน เขตคูเมืองตอนใน บริเวณถนนมูลเมืองตลอดทั้งสาย และบริเวณประตูท่าแพ บริเวณตลาดชาโนรินทร์ บริเวณตลาดวโรรส บริเวณถนนช้างคลาน ที่มีโอกาสทางพื้นที่ที่อาจจะเกิดอาชญากรรมเกิดขึ้นได้

นอกจากนี้ พื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมในระดับรองลงมา เป็นพื้นที่ที่รกร้างทั่วไปในเขตเมืองชั้นใน เป็นพื้นที่เล็กที่กระจุกตัวอย่างหนาแน่นมากในบริเวณคูเมืองตอนใน และเมื่อห่างจากบริเวณดังกล่าวออกมามากขึ้น พื้นที่ดังกล่าวจึงมีพื้นที่กว้าง และรวมกลุ่มกันมากเมื่อใกล้เขตชานเมืองซึ่งเคยเป็นพื้นที่เกษตรกรรมแต่เดิม

ส่วนบริเวณเขตชานเมือง พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมสูง มักอยู่ใกล้ชิดกับแนวถนน โดยเฉพาะถนนเชียงใหม่-หางดง และถนนเชียงใหม่-สันกำแพง รวมไปถึงห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่โดยรอบเมือง ส่วนบริเวณอื่นๆ มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมลดลงตามระยะทางที่ห่างจากเขตเมืองออกไป

6.1.4 มุมเหตุจูงใจในการกระทำผิดของผู้กระทำผิด

จากการสอบถามผู้กระทำผิดในด้านเหตุผลที่มีการกระทำผิด โดยเฉพาะระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ต่อเดือน และภาระต่อครอบครัว รวมไปถึง มุมเหตุจูงใจในการกระทำผิด วัน เวลาและสถานที่ที่เลือกกระทำผิด พบว่า ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปานกลาง คือ อยู่ในระดับมัธยมศึกษาลงไป ส่วนอาชีพก่อนต้องโทษมักจะมีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้ 3,000-6,000 บาท ต่อเดือน และมีภาระต่อครอบครัว

ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่มักไม่เคยมีประวัติของการใช้สิ่งเสพติดมาก่อน อย่างไรก็ตามมีสิ่งเสพติดพื้นฐานที่ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่ใช้ คือ สุราและบุหรี่

ในด้านมุมเหตุจูงใจในการกระทำผิด ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่มักตอบว่ามีรายได้ไม่พอต่อการใช้จ่าย หรือมีภาระเลี้ยงดูครอบครัว หรือมีฐานะยากจน ในด้านของการใช้สิ่งเสพติดและเสพสุรา ก่อนการกระทำผิดมีจำนวนมากเป็นอันดับสามของเหตุผลทั้งหมด และในส่วนของสาเหตุในการเลือก

สถานที่ ผู้กระทำผิดมักจะทำการเลือกสถานที่ใน 3 ลักษณะด้วยกัน คือ เป็นพื้นที่ที่ขาดการตรวจตราจากตำรวจ เป็นพื้นที่สาธารณะ และเป็นพื้นที่เปลี่ยวตามลำดับ ส่วนในด้านวันที่เกิดเหตุ ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่มักเลือกวันธรรมดาโดยให้เหตุผลว่า เป็นวันที่มีผู้คนพลุกพล่าน บางสถานที่โดยเฉพาะที่พักอาศัยจะมีผู้ที่อยู่ในบ้านน้อยลง สะดวกต่อการกระทำผิด นอกจากนี้ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่มักจะเลือกผู้เสียหายที่ไม่เคยมีความสัมพันธ์ใดๆกับตน

6.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากลักษณะต่างๆ ของคดีอาชญากรรม โดยเฉพาะด้านการกระจายตัวของอาชญากรรม ซึ่งมีลักษณะที่สอดคล้องกับ โดยเฉพาะประเภทสถานที่ที่มีความคล้ายคลึงกับการศึกษาของอันณพ ชูบำรุง (2538) ที่กล่าวถึงสถานที่ที่อาจเกิดอาชญากรรมไว้คือ บริเวณถนน สวนสาธารณะ เกษะสงเคราะห์ ที่อยู่อาศัย ร้านขายของเบ็ดเตล็ด ห้างสรรพสินค้า ธนาคาร ซึ่งในเมืองเชียงใหม่ สถานที่เกิดอาชญากรรม มากที่สุดมักเป็นบริเวณที่พักอาศัยทั่วไป ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ที่อยู่อาศัยชั่วคราว และบริเวณริมถนน

ในด้านลักษณะทางนิเวศวิทยาในเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อการกระจายตัวของอาชญากรรมนั้น การกระจายตัวของคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ เป็นไปตามทฤษฎีวงรอบ (Burgess, 1925 อ้างใน เสน่ห์ ญาณสาร, 2544) คือ มีจำนวนคดีสูงในบริเวณที่อยู่ใกล้กับย่านศูนย์กลางธุรกิจหลักและรองของเมือง และมีจำนวนคดีลดลงตามระยะทางที่ห่างจากศูนย์กลางธุรกิจออกไป ซึ่งสอดคล้องตรงกับการศึกษาของ ญาณพล ยังยืน(2528) ภูหัสสพาร์ อินทรทอง(2535) และจรัสดาว คงเมือง(2538) คือ คดีมักเกิดขึ้นมาในเขตเมืองชั้นในมากกว่าเขตเมืองชั้นนอก และเกิดขึ้นมากในบริเวณใกล้กับศูนย์กลางธุรกิจ

การใช้ที่ดิน การเกิดคดีในเขตเมืองเชียงใหม่ พบมากในการใช้ที่ดินประเภทพาณิชย์กรรมมากที่สุด รองลงมาคือที่พักอาศัย โดยตรงกับการศึกษาของ ญาณพล ยังยืน(2528) และจรัสดาว คงเมือง(2538) คือ อาชญากรรมเกือบทุกประเภทมีความสัมพันธ์กับการใช้ที่ดินประเภทพาณิชย์กรรมค่อนข้างสูง รวมไปถึงการศึกษาของชนะทิศ แก้วอัมพร(2538) และสหรัฐ รัตนละออง(2539) คือ พื้นที่ที่เป็นย่านการค้าที่มีคดีเกิดขึ้นมากที่สุด

นอกจากนี้ ในด้านระยะห่างจากถนนและทางร่วมทางแยกของเมืองเชียงใหม่ มีผลต่อจำนวนคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างเห็นได้ชัด คือ มักเกิดขึ้นมากในบริเวณใกล้เคียงกับถนนและใกล้ทางร่วมทางแยกของถนน สอดคล้องตามการศึกษาของพิชัย จินตนาภักดี(2532) มักเกิดขึ้นมากในพื้นที่ที่

เป็นชอยไม้ตันหรืออยู่ติดถนนใหญ่ และสำหรับ รัตนละออง(2539) คือ มักเกิดคดีในพื้นที่ที่มีตรอกซอยจำนวนมาก หรือหมายถึงว่า พื้นที่เหล่านี้สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย จึงทำให้มีอาชญากรรมเกิดขึ้นสูงมากในบริเวณสถานที่ที่ใกล้เคียงพื้นที่เหล่านี้

สำหรับการศึกษาของสหรัฐ รัตนละออง(2539) ที่กล่าวถึงพื้นที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับชุมชนแออัด มักเกิดคดีขึ้นมาก ในกรณีของเมืองเชียงใหม่ นั้น ระยะห่างจากกลุ่มสังคมเชิงพื้นที่และสถานที่เฉพาะที่อาจเกิดอาชญากรรม มีตำแหน่งที่ใกล้เคียงกับสถานที่เกิดเหตุอยู่มาก หรือหมายความว่า มีจำนวนคดีเกิดขึ้นมาก ในบริเวณที่ใกล้เคียงกับพื้นที่เหล่านี้ และยังไม่ได้เป็นสถานที่เพียงประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นลักษณะสถานที่ที่เป็นแหล่งเสื่อมโทรม ย่านชุมชน เช่น แหล่งซ่องสุมของวัยรุ่น ย่านโสเภณี โรงแรม ธนาคาร เป็นต้น

นอกจากนั้นในด้านเวลาในการเกิดอาชญากรรม พบว่า ในเมืองเชียงใหม่ในเวลากลางวันมีอาชญากรรมเกิดขึ้นใกล้เคียงกับเวลากลางคืน โดยเกิดขึ้นในเวลากลางวันมากกว่าเวลากลางคืนเพียงเล็กน้อย แต่เมื่อแยกเป็นรายประเภทคดีแล้ว มีเพียงคดีลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นสูงในเวลากลางวัน ส่วนคดีประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ มักเกิดขึ้นมากในเวลากลางคืน ซึ่งตรงกับการศึกษาของภูหัสสพาร์ อินทรทอง(2535) และจรัสดาว คงเมือง(2538) นอกจากนี้ ในด้านช่วงเดือนที่เกิดเหตุ นั้น ในกรณีเมืองเชียงใหม่ พบคดีมากขึ้นในช่วงเดือนที่เป็นฤดูกาลท่องเที่ยว หรือมีงานเทศกาลประจำปีของเมืองเชียงใหม่ เช่นเดียวกับการศึกษาของภูหัสสพาร์ อินทรทอง(2535) ที่พบว่า เกิดคดีมากกว่าปกติในช่วงเดือนที่เป็นฤดูกาลท่องเที่ยวเช่นกัน

ในด้านลักษณะของผู้กระทำผิด พบว่า ส่วนใหญ่ ผู้กระทำผิดเป็นชาย มากกว่าหญิง เช่นเดียวกับการศึกษาของมนตรี พงษ์ทัดศิริกุล(2537) นอกจากนี้ ผู้กระทำผิดมีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ และมีอาชีพรับจ้างทั่วไป ซึ่งตรงกับการศึกษาของศักดิ์ภัท เขาวนัฒน์สกุล(2539) และ และมักกระทำผิดเพราะความยากจน มีรายได้น้อย และมีภาระที่ต้องเลี้ยงดูครอบครัว เช่นเดียวกับการศึกษาของจรัสดาว คงเมือง(2538)

ข้อแตกต่างระหว่างการศึกษาครั้งนี้กับการศึกษาอื่นๆ ที่ผ่านมา คือ ความสัมพันธ์กับความหนาแน่นประชากร ในกรณีของเมืองเชียงใหม่ ความหนาแน่นของประชากรไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนการเกิดคดี เป็นเพราะว่า ลักษณะของเมืองเชียงใหม่มีห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในบริเวณเขตชานเมือง และมีจำนวนคดีเกิดขึ้นในพื้นที่เหล่านั้นมาก ในขณะที่บริเวณดังกล่าว มีย่านที่พักอาศัยอยู่น้อย และมีความหนาแน่นของประชากรต่ำ จึงทำให้ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนคดี ลักษณะของเมืองเชียงใหม่ที่ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในเขตชานเมืองนั้น ทำให้การเกิดคดีอาชญากรรม

ในเขตเมืองชั้นใน มีการกระจายทางพื้นที่ออกไปมากขึ้น โดยมีแนวโน้มว่า การเกิดคดีอาชญากรรม ในเมืองเชียงใหม่อาจแบ่งเป็นสองบริเวณ คือ ในเขตเมืองชั้นใน บริเวณใจกลางเมืองมีคดีเกิดขึ้นมากที่สุด และลดลงตามระยะห่างจากใจกลางเมือง ส่วนบริเวณเขตชานเมือง อาชญากรรมเกิดขึ้นมากที่สุด ในบริเวณห่างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ และในอนาคต การเกิดอาชญากรรม อาจมีลักษณะที่แผ่กระจาย เป็นพื้นที่กว้างมากขึ้น ตามการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่

6.3 ประโยชน์ที่ได้รับในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงลักษณะการกระจายตัวของการเกิดอาชญากรรม และลักษณะพื้นที่ที่มักเกิดอาชญากรรมแต่ละประเภท และปัจจัยทางนิเวศวิทยาของเมืองเชียงใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดอาชญากรรม ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และการจัดรูปแบบพื้นที่ของเมืองเชียงใหม่ ให้สามารถลดโอกาสในการกระทำผิดของผู้กระทำผิด และควบคุมอาชญากรรมให้ได้ประสิทธิภาพ สามารถสอดคล้องกับวิถีชีวิต และส่งเสริมความสงบสุขของสังคมโดยรวมได้

นอกจากนี้ ในส่วนของการนำเข้าสู่ฐานข้อมูลอาชญากรรม และการสร้างแผนที่เฉพาะ ทำให้สามารถมองภาพรวมของลักษณะพื้นที่ของเมืองเชียงใหม่ อีกทั้งยังสามารถทราบถึงบริเวณที่มีลักษณะทางนิเวศวิทยาที่คล้ายคลึงกันและอาจส่งผลต่อการเกิดอาชญากรรมขึ้นได้ ผลที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นตัวอย่าง หรือการวางแนวทางของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมปัญหาอาชญากรรม และวิธีการศึกษาที่ผู้อื่นสามารถนำไปใช้ในการศึกษาครั้งต่อไป โดยอาจดัดแปลงให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการใช้งานมากยิ่งขึ้น

6.4 ปัญหาและอุปสรรคในการศึกษา

6.4.1 เนื่องจากปัญหาความไม่สมบูรณ์ด้านข้อมูลอาชญากรรมที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงทำให้ข้อมูลบางส่วนมีการสูญหาย ดังนั้นจึงอาจมีความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากไม่ใช่ข้อมูลทั้งหมดที่นำมาใช้ในการศึกษา โดยเฉพาะคดีที่เกิดขึ้นแล้วผู้เสียหายไม่แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ

6.4.2 ปัญหาด้านการลงตำแหน่งสถานที่เกิดเหตุ ในข้อมูลคดีอาชญากรรมบางส่วนมีการแจ้งตำแหน่งสถานที่เกิดเหตุที่คลุมเครือ และไม่อาจหาสถานที่แท้จริงบนพื้นที่ดังกล่าวได้ครบถ้วน

6.4.3 ข้อจำกัดด้านข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษา มีระยะเวลาสั้นเพียง 5 ปี จึงอาจไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์แนวโน้มของการเกิดอาชญากรรมตามวิธีการอนุกรมเวลา ซึ่งต้องใช้ข้อมูลอย่างน้อย 10 ปี จึงจะสามารถระบุแนวโน้มของการเกิดอาชญากรรมได้

6.5 ข้อเสนอแนะในการศึกษา

6.5.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้ ยังขาดข้อมูลที่สำคัญบางประการ ที่หากทราบถึงรายละเอียดเพิ่มเติมมากขึ้น จะทำให้มีประโยชน์ในการศึกษาอย่างมาก คือ สถานที่อยู่ของผู้กระทำผิด อันเป็นทั้งภูมิลำเนา และสถานที่อยู่ปัจจุบันก่อนต้องโทษซึ่งจะทำให้ทราบได้ว่าผู้กระทำผิดมีที่พักอาศัยในเมืองเชียงใหม่ ที่อยู่ใกล้กับสถานที่เกิดเหตุหรือไม่ หรือศึกษาจากบุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับอาชญากรรม เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเพิ่มเติมต่อไปในอนาคต

นอกจากนี้ ควรมีการเพิ่มเติมคดีอาชญากรรมบางประการ เพื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับการเกิดอาชญากรรม โดยเฉพาะคดีที่ไม่ได้มีการแจ้งความโดยทั่วไป ซึ่งอาจมีจำนวนมากกว่าคดีที่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ และทำให้ทราบพื้นที่ที่เกิดอาชญากรรมได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

6.5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ พื้นที่บางแห่งของเมืองที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมนั้น สามารถที่จะพบเห็นและระวังในการป้องกันได้ทันที เช่น บริเวณตลาด ห้างสรรพสินค้า พื้นที่ที่มีทางร่วมทางแยกหลายเส้นทาง หรือพื้นที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับสถานบันเทิง สถานที่เฉพาะต่างๆ การแวะเวียนตรวจตราในพื้นที่เหล่านี้เพิ่มขึ้น สามารถลดจำนวนอาชญากรรมลงได้อย่างมาก เนื่องจากคดีอาชญากรรมมักเกิดขึ้นมากในพื้นที่เหล่านี้ หรือการส่งเสริมและร่วมมือกับชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์หรือการอบรม โดยจะต้องมีจุดมุ่งหมายในการดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมให้ได้มากที่สุด อันจะลดภาระในด้านการสืบหาข่าวสารในพื้นที่ เพราะประชาชนสามารถให้ความร่วมมือกับตำรวจในด้านการเป็นหูเป็นตาแทน และความรู้ด้านอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น

สำหรับประชาชน ควรต้องมีการปรับตนเองให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน การกระทำตนเป็นพลเมืองดี เข้าช่วยผู้เดือดร้อนโดยยึดพื้นฐาน “ใจเขา ใจเรา” และลดลักษณะ “ชู้ระไม่ไซ้” ซึ่งจะก่อให้เกิดภาวะความใกล้ชิดทางสังคมอันเป็นการปิดกั้นโอกาสของอาชญากรในการกระทำผิดไปด้วยในตัว การเฝ้าหาความรู้หรือวิธีการป้องกันอาชญากรรม โดยถือเสียว่าตนเป็นหนึ่งในผู้ที่อาจตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม เพิ่มความระมัดระวังตัว แจ่มเบาะแสกับตำรวจเมื่อมีเหตุการณ์ผิดปกติเกิดขึ้นในพื้นที่ของตนเอง เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved